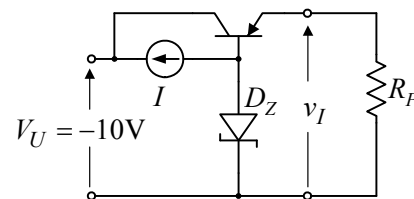

NAPOMENA:

Ispit traje tri sata.

Numerisati svaku stranu sveske u gornjem spoljašnjem uglu. Svaki zadatak početi na novoj strani. Zadaci moraju biti čitko i uredno napisani. Zaokruživanjem broja zadatka u tabeli na omotu označiti koji su zadaci rađeni, i pored toga upisati broj strane na kojoj zadatak počinje.

1. Na slici 1 je prikazan stabilizator napona sa zener diodom i tranzistorom, opterećen potrošačem R_P . Tranzistor je dodat na osnovno kolo stabilizatora u cilju povećanja izlazne struje. U osnovnom kolu stabilizatora se koristi idealni strujni izvor umesto rednog otpornika. Tranzistor ima $V_{EB} = 0,6V$, $\beta_F = 100$ i zanemarljiv Early-jev efekat. Maksimalna dozvoljena snaga disipacije zener diode je $P_{Dmax} = 0,2W$, struja u kolenu karakteristike (minimalna struja u probouju) je zanemarljiva, a dinamička otpornost u probouju je takođe zanemarljiva.

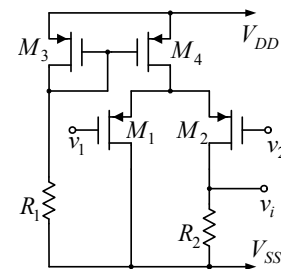

Slika 1

a) [4] Ako napon na potrošaču R_P treba da bude jednak $V_I = -5V$, koliko treba da bude probojni napon V_Z upotreblljene zener diode?

b) [11] Odrediti struju idealnog strujnog izvora I tako da snaga zener diode pri promeni otpornosti potrošača ne može da premaši P_{Dmax} . Koliko uz ovako određenu vrednost I iznosi najveća moguća struja kroz zener diodu, pri bilo kojoj vrednosti R_P ? Koliko uz ovako određenu vrednost I iznosi najveća struja kroz R_P , uz uslov da zener dioda ne izađe iz režima probouja? Koliko uz ovako određenu vrednost I iznosi najveća struja kroz R_P kada je $R_P = 0$?

2. Na slici 2 prikazan je diferencijalni pojačavač. MOSFET tranzistori su sa indukovanim kanalom i imaju $|V_T| = 1V$, $r_{dsi} \rightarrow \infty$ za $i \neq 4$, $V_{A4} = 100V$ i $B = k' W/L = 2 mA/V^2$. Poznato je: $V_{DD} = -V_{SS} = 5V$.

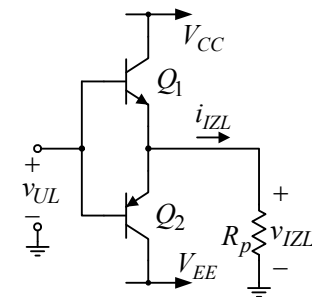

Slika 2.

a) [10] Ako su u mirnoj radnoj tački Q jednosmerne komponente ulaznih napona $V_{I1Q} = V_{I2Q} = 0V$, smatrajući da je vrednost otpornosti R_2 dovoljno mala da M_2 radi u zasićenju odrediti izraz za faktor potiskivanja signala srednje vrednosti ulaznog napona $\rho = a_d/a_s$, gde je a_s pojačanje signala srednje vrednosti a $a_d = v_i/(v_1 - v_2)$ je diferencijalno pojačanje. Izraz odrediti u funkciji parametara elemenata šeme za male signale.

b) [10] Koristeći izraz izveden u tački a) odrediti potrebnu vrednost otpornosti otpornika R_1 tako da faktor potiskivanja bude približno jednak $\rho = 100\sqrt{2}$. Pri određivanju ove vrednosti otpornosti smatrati da su jednosmerne struje tranzistora u strujnom ogledalu jednake, iako M_4 ima konačnu vrednost Early-jevog napona (Early-jev efekat ovog tranzistora uzimati u obzir samo u šemi za male signale). Zatim odrediti vrednost otpornosti R_2 tako da jednosmerna vrednost izlaznog napona u mirnoj radnoj tački Q bude jednaka $V_{IQ} = -2,5V$ (zanemariti Early-jev efekat tranzistora M_4).

3. [15] Na slici 3 je prikazana principijelna šema simetričnog pojačavača ("puš-pul") u klasi B sa komplementarnim tranzistorima u sprezi sa zajedničkim kolektorom. Smatrati da je $V_{CC} = -V_{EE}$. U funkciji parametara kola i amplitude sinusoidalnog izlaznog napona odrediti izraz za srednju struju svakog od dva izvora za napajanje, izraz za srednju snagu oba izvora, za srednju korisnu snagu i za faktor iskorišćenja.

Slika 3.

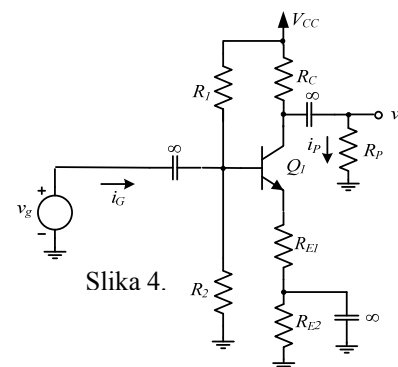
4. U kolu pojačavača sa slike 4, parametri tranzistora su $\beta_0 = 100$, $V_{BE} = 0,6V$, $V_{CES} = 0,2V$ i $V_A \rightarrow \infty$, dok je $V_{CC} = 12V$, $V_T = 25mV$, $R_C = 5k\Omega$, $R_{E1} = 500\Omega$, $R_{E2} = 9.5k\Omega$, $R_I = 100k\Omega$ i $R_P = 10k\Omega$, $v_g(t) = 0.5V \cdot \sin(2\pi ft)$, $f = 1kHz$. Pri proračunu jednosmernog režima smatrati da $\beta_F \rightarrow \infty$.

a) [4] Odrediti otpornost R_2 tako da struja kolektora u mirnoj radnoj tački bude $I_C = 0.5mA$

b) [5] Odrediti vrednosti napona na priključcima tranzistora i potrošaču u mirnoj radnoj tački V_B , V_C , V_E i V_P

c) [10] Odrediti naponsko pojačanje $a_v = v_p/v_g$, strujno pojačanje $a_i = i_p/i_g$, ulaznu otpornost R_u koju vidi idealni naponski generator v_g i izlaznu otpornost R_l koju vidi potrošač R_P

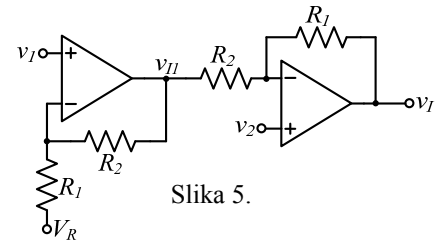
d) [6] Odrediti i nacrtati vremenske dijagrame napona na priključcima tranzistora i potrošaču $v_B(t)$, $v_C(t)$, $v_E(t)$ i $v_P(t)$

Slika 4.

5. U kolu pojačavača sa slike 5 operacioni pojačavači su idealani i napajaju se iz jedne baterije $V_{CC} = 5V$. Ostali parametri kola su $R_1 = 9R_2$, $V_R = V_{CC}/2$. Operacioni pojačavači rade u linearnom režimu ako se izlazni napon nalazi u opsegu $V_{OL} \leq v_{IOP} \leq V_{OH}$ gde je $V_{OL} = 0.1V$ a $V_{OH} = V_{CC} - 0.1V$.

- [5] Odrediti izlazni napon V_I u mirnoj radnoj tački pri $v_1 = v_2 = V$ ako je napon V takav da oba operaciona pojačavača rade u linearnom režimu;
- [8] Ako za naizmjenične komponente ulaznih signala važi $v_2 = -v_1$ odrediti pojačanje $a_1 = v_i/v_2$. Jednosmerne komponente ulaznih signala su takve da su svi operacioni pojačavači u linearnom režimu.
- [6] Ako za naizmjenične komponente ulaznih signala važi $v_2 = v_1$ odrediti pojačanje $a_2 = v_i/v_2$. Jednosmerne komponente ulaznih signala su takve da su svi operacioni pojačavači u linearnom režimu.
- [6] Ako je $v_1 = v_2 = V$, odrediti opseg napona $V_{min} \leq V \leq V_{max}$ u kome operacioni pojačavači rade u linearnom režimu.

Slika 5.